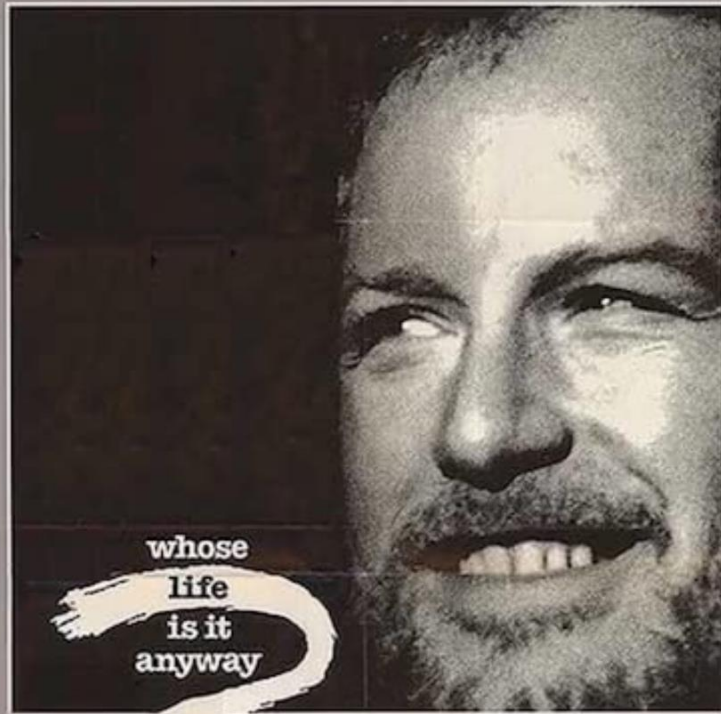

Wiens leven is het eigenlijk?

Euthanasie in de zorginstelling

The ultimate drama in the human comedy.

Metro-Goldwyn-Mayer Presents

korte historische schets en knelpunten in de euthanasie-praktijk

Wim Distelmans

2002: 3 wetten

Wet patiëntenrechten

Wet palliatieve zorg

Euthanasiewet

waarom zoveel aandacht voor euthanasie?

komt weinig voor, maar **mogelijkheid tot noodrem** is geruststellend

enige beslissing waarbij patiënt zélf **verplicht regisseur?**

3 wetten

collectieve onwetendheid

2003 LevensEinde InformatieForum

3 wetten

een waardig levenseinde voor iedereen

alle overlijdens:

50 % wordt tijdstip beïnvloed door voorafgaande beslissing

50 % gebeurt plots zonder beslissing: bv. ongeval, hartinfarct ...

3 wetten

alle beslissingen evenwaardig voor LEIF

stoppen van een behandeling

niet opstarten van een behandeling

palliatieve zorg

opdrijven pijnstilling

palliatieve sedatie

euthanasie

men kan zélf pas goed beslissen

wanneer men over alle informatie beschikt

3 wetten

alle beslissingen evenwaardig voor LEIF

stoppen van een behandeling

niet opstarten van een behandeling

palliatieve zorg

opdrijven pijnstilling

palliatieve sedatie

euthanasie

levenseinde in eigen regie

Wet patiëntenrechten

vooral **onbekend**:

kwaliteit, vrije keuze, recht op informatie en toestemming, inzage dossier, ...

definitie patiënt: te **'passief'**

'persoon aan wie zorg wordt verstrekt'

te **paternalistisch**:

'**therapeutische exceptie**': info/dossier achterhouden
wanneer 'schadelijk'

'**informed consent**': arts beslist; patiënt 'mag' toestemmen

Wet patiëntenrechten

‘zorgconcept’

‘wij professionele weten wat goede zorg is en beslissen’

‘beslissingsconcept’

‘patiënt beslist zelf zonder medische voorkennis’

‘overlegconcept’

objectief over alle opties informeren, overleggen, samen beslissen

arts, zorgverlener = medische expert

patiënt = menselijke expert

Wet Palliatieve zorg

2002 'iedereen heeft recht op palliatieve zorg'

sinds 2016 'ongeacht actieve therapie'
'ongeacht levensverwachting'
palliatief ≠ terminaal

Wet Palliatieve zorg

2002 'iedereen heeft recht op palliatieve zorg'

sinds 2016 uitvoeringsbesluiten???

euthanasiewet

waarom zoveel aandacht?

eigen initiatief?

eigen regie?

palliatieve zorg: geen echte regisseur

enorm emancipatorisch

20 jaar euthanasiewet: enkele spraakmakende incidenten

2003: arts ontslagen OLV Ziekenhuis (geen schriftelijk verzoek)

2006: vrijspraak verpleegkundige in assisenzaak

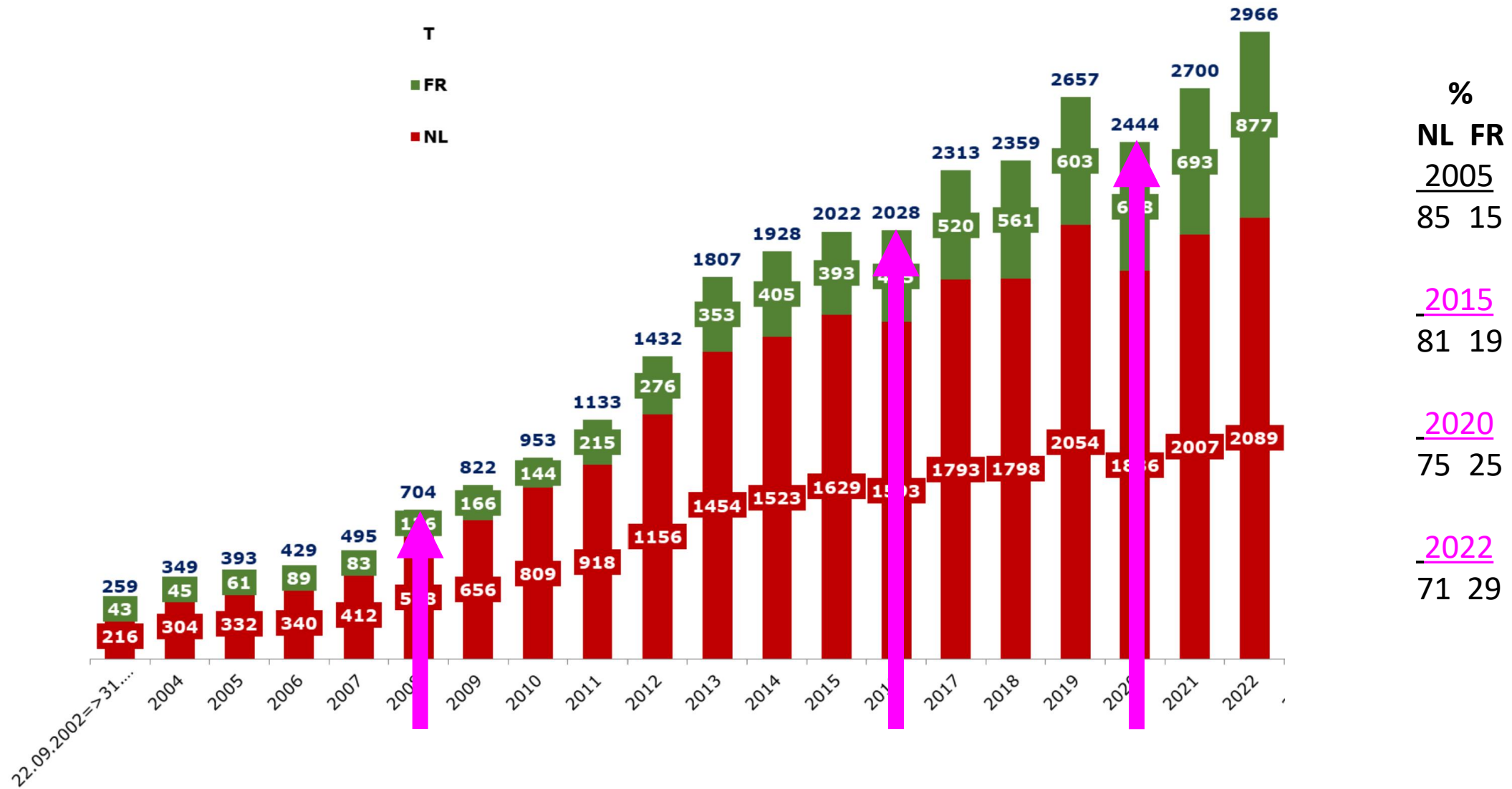
2019: arts naar parket (door commissie 2015): buiten vervolging

2020: assisenzaak Tine Nys

2021: Jan Palfijn: arts geschorst om 'oneigenlijke' euthanasie

2022: arrest EHRM Mortier/Belgische staat

aantal geregistreerde euthanasies

door recente incidenten: minder bereidheid tot euthanasie

intimidatie van artsen door familie (via advocaten)

méér (?) obstructie in WZC en ziekenhuizen

waarom euthanasie moeilijk in zorginstellingen?

- **directies: 'als de dood voor de dood'**
- **zorgconcept** sterk aanwezig
daarom ook liever **palliatieve sedatie**
- **enkel bij terminale patiënten**
'palliatieve filter'
uit **compassie**
niet uit **empathie/respect zelfbeschikking** bij **niet-terminale**

20 jaar euthanasiewet: wetsaanpassingen

2014: uitbreiding naar wilsbekwame minderjarigen

2020: wilsverklaring euthanasie onbeperkt geldig

2020: indien arts geen euthanasie wenst uit te voeren:

binnen 7 dagen meedelen

binnen 4 dagen dossier overmaken aan een door patiënt aangeduide arts

patiënt sowieso doorverwijzen naar centrum gespecialiseerd
'euthanasierecht', bv. LEIF(punt)

euthanasiewet: nog wetsaanpassingen?

strafmaat (arrest Grondwettelijk Hof)

wat met anonieme beoordeling? (arrest EHRM)

'onafhankelijke' arts?

wat met verworven wilsonbekwaamheid zoals dementie?

wettelijke regeling palliatieve sedatie?

wat met zorginstellingen die euthanasiewet bemoeilijken?

attitude verandering

wetten zijn belangrijk om maatschappelijke afspraken
te laten respecteren

maar even belangrijk is een **juiste attitude**
empathie en respect

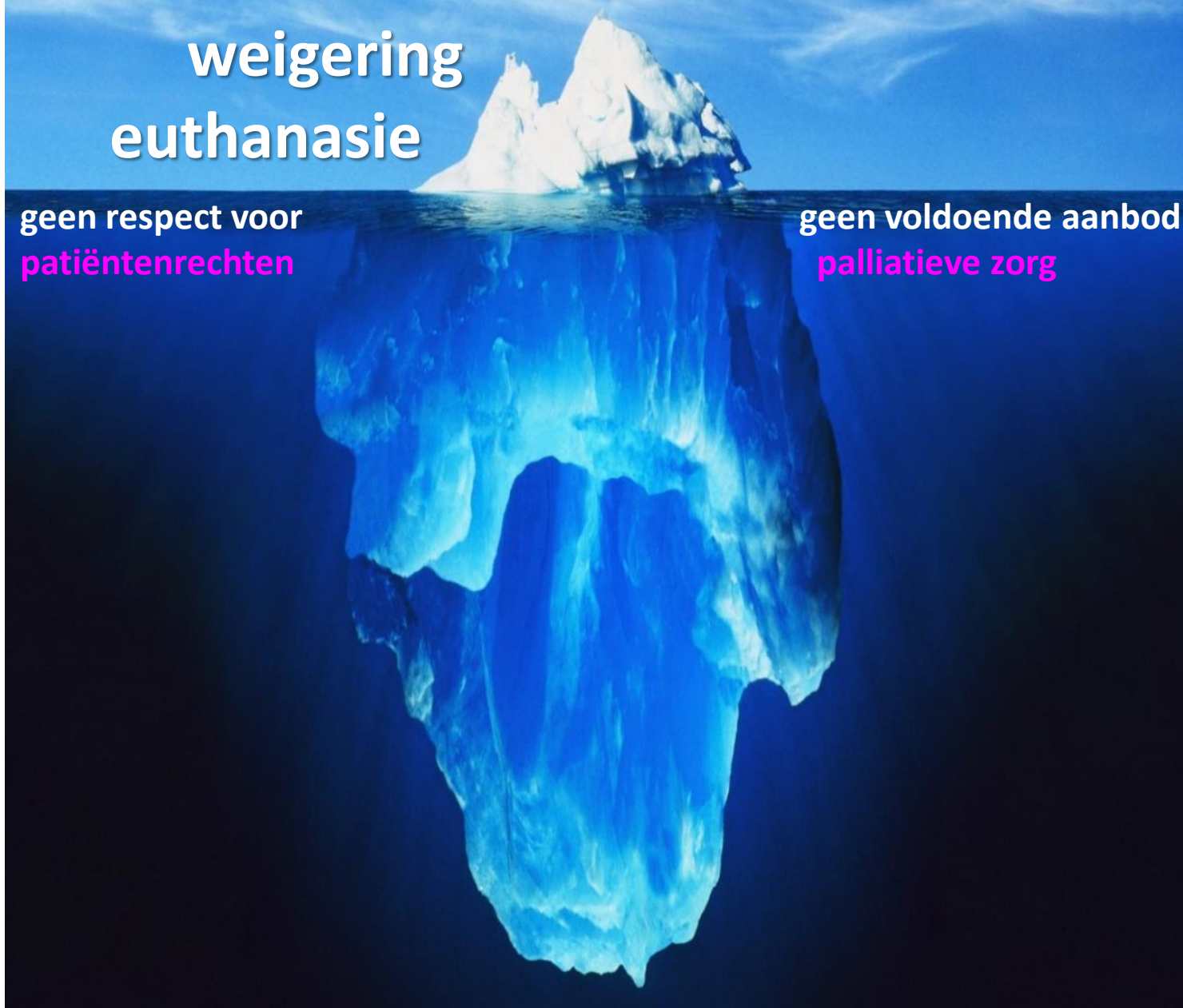
weigering euthanasie

weigering euthanasie: het topje van de ijsberg

weigering
euthanasie

geen respect voor
patiëntenrechten

geen voldoende aanbod
palliatieve zorg

weigering euthanasie: het topje van de ijsberg

weigering euthanasie

An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is above the water line, while the much larger part of the iceberg is submerged below the water line. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue. The iceberg is white and jagged at the top.

geen respect voor
patiëntenrechten

geen voldoende aanbod
palliatieve zorg

betutteling

verplichte
palliatieve filter

wilsverklaringen
niet gerespecteerd

onvoldoende budget

therapeutische
hardnekkigheid

eenzijdige
beslissing tot
palliatieve sedatie

geen objectieve
informatie

geen bereidheid tot
verplichte opleiding rond
levenseindezorg aan
universiteiten en
hogescholen

geen sancties bij
wetsovertreding

take home message

20 jaar euthanasiewet

niemand is verplicht euthanasie te vragen

niemand is verplicht hieraan mee te werken

het kan enkel op vraag van de patiënt

waarom zoveel discussie en obstructie?

dank aan

alle verpleegkundigen, zorgverleners, vrijwilligers,

LEIFconsulenten, ... !!!

ALLE BEGIN
IS MOEILĪJK

E I N D E

